

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2577

Vragen van het lid **Koops** (Nieuw Sociaal Contract) de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *het bericht «Pijnlijke balans na een jaar vol rapporten: toeslagenouders krijgen hun kinderen er niet mee terug»* (ingezonden 20 mei 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Struycken** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 30 juni 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 2397.

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel van Marten van de Wier met de titel: «Pijnlijke balans na een jaar vol rapporten: toeslagenouders krijgen hun kinderen er niet mee terug»¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u bekend met het artikel uit het advocatenblad uit het jaar 2022 waarin een advocaat stelt dat er een project is gestart met de naam «Regie bij de Ouders»?² Indien u niet bekend bent met dit artikel kunt u dan dit artikel alsnog lezen?

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Kunt u gedetailleerd uitleggen wat het traject «Regie bij de ouders» precies inhoudt? Welke mensen zijn betrokken bij dit project?

Antwoord 3

Dit traject is een initiatief van het voormalig Kamerlid Van Raan (PvdD) en de gespecialiseerde jeugdrechtsadvocate mr. De Waele. Zij hebben zich tot mijn ambtsvoorganger gewend met het signaal dat het in artikel 810a Rv bij wet

¹ Trouw, 5 april 2025, Pijnlijke balans na een jaar vol rapporten: toeslagenouders krijgen hun kin-deren er niet mee terug (<https://www.trouw.nl/binnenland/pijnlijke-balans-na-een-jaar-vol-rapporten-toeslagenouders-krijgen-hun-kinderen-er-niet-mee-terug~b9732d2a/>).

² Advocatenblad, 2022-09 (<https://magazine.advocatenblad.nl/2022-09/werken-aan-herstel/>).

geregelde recht van ouders op contra-expertise in de praktijk vaak een dode letter blijkt omdat het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) te weinig capaciteit heeft om aan alle verzoeken te kunnen voldoen. Deze bepaling is in 1993 na een amendement van uw Kamer³ in de wet opgenomen om de zogeheten «equality of arms» voor ouders in de jeugdbescherming te versterken.

De initiatiefnemers koppelden hieraan het voorstel om te bezien of en zo ja, op welke wijze de capaciteit voor contra-expertises, specifiek voor in eerste instantie door de toeslagenaffaire gedupeerde gezinnen waarvan één of meerdere kinderen uit huis zijn geplaatst, kon worden vergroot.

Mijn ambtsvoorganger heeft de initiatiefnemers daarop gevraagd om dit voorstel nader uit te werken en dit samen te doen met een begeleidingsgroep waarin onder meer deskundigen vanuit de wetenschap en rechtspraak en een jurist van mijn departement. Omdat het grootste knelpunt bij het NIFP was en nog steeds is gelegen in het tekort aan deskundigen om deze onderzoeken te kunnen uitvoeren, is een expertgroep van vooraanstaande gedragsdeskundigen bereid gevonden om mee te denken. Bij de opzet en uitwerking van de gehanteerde methodiek heeft de expertgroep gebruik gemaakt van de kennis en werkwijze van het NIFP.

In de kern ziet de pilot op het aanbieden aan de ouder(s) van een mogelijkheid om kosteloos door een onafhankelijke gedragsdeskundige een contra-expertise te laten uitvoeren in de vorm van multidisciplinaire beslisdiagnostiek. De kosten daarvan worden gedragen door mijn ministerie. Het zijn echter de ouders die de opdrachtgever zijn en niet het departement. Vandaar ook de naam van dit traject: regie bij de ouders. Inmiddels is er één contra-expertise afgerond en worden ten aanzien van een tweede pilotgezin ook contra-expertises uitgevoerd.

Vraag 4

Klopt het dat er voor dit project zoals de advocaat stelt in het artikel uit het advocatenblad twee miljoen euro is vrijgegeven?⁴ Zo, ja kunt u gedetailleerd beschrijven hoe deze twee miljoen euro is besteed?

Antwoord 4

Mijn ambtsvoorganger heeft maximaal twee miljoen euro toegezegd, wat betekent dat afhankelijk van de voor dit project benodigde middelen hieraan tot maximaal dit bedrag kan worden besteed. Het gaat hierbij om de betaling van kosten van de contra-expertises. Tot op heden is er een bedrag van circa 100-duizend euro als voorschot uitbetaald voor de betreffende contra-expertises. Omdat dit traject nog loopt, kan ik u nog niet aangeven wat de totale uitgaven zullen zijn.

De beide initiatiefnemers, maar ook de andere betrokken deskundigen, deden en/of doen dit vanwege hun betrokkenheid bij de kinderen en ouders, en ontvangen daarvoor geen financiële of andere vergoedingen van het ministerie.

Vraag 5

Kunt u aangeven of dit het traject is wat benoemd is destijds in de brief van de Minister voor rechtsbescherming⁵ waarin de Minister naar initiatief Van Raan-Peters verwijst, waarin het volgende beschreven staat: «Het lid van Raan (Partij voor de Dieren), in dezen opgevolgd door het lid Peters (CDA), heeft samen met een advocaat het initiatief genomen om met behulp van onafhankelijke deskundigen voor deze specifieke doelgroep onafhankelijk contra-expertise te organiseren»?⁶

Antwoord 5

Ja.

³ Kamerstukken II 1993/94, 22 487, 14, 15 en 18.

⁴ Advocatenblad, 2022-09 (<https://magazine.advocatenblad.nl/2022-09/werken-aan-herstel/>).

⁵ Kamerstuk 31 839, nr. 948.

⁶ Kamerstuk 31 839, nr. 948.

Vraag 6

Kunt u uitleggen waarom, indien het traject «Regie bij de ouders» het initiatief is waar de Minister naar verwijst in zijn brief⁷, geen nadere update is gegeven omtrent de stand van zaken aan de Kamer?

Antwoord 6

Er is geen nadere update gegeven omdat er meer tijd gemoeid was dan van tevoren voorzien met het opstellen en het uitwerken van de methodiek en aanpak voordat een eerste pilotzaak kon starten. Vervolgens duurde de daadwerkelijke uitvoering van de eerste pilotzaak ook geruime tijd. Pas met de in vraag 7 van deze Kamervragen aangehaalde uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam heb ik kennis kunnen nemen van de uitkomsten van één van de contra-expertises.

Na afronding van de beide pilotzaken zal een eerste evaluatie van dit initiatief kunnen worden gedaan. Over de uitkomsten daarvan zal ik uw Kamer dan informeren via de eerstvolgende voortgangsbrief Jeugdbescherming.

Vraag 7

Bent u bekend met de uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam (ECLI:NL:GHAMS:2024:3286)⁸ en dan specifiek r.o. 4.13? Zo nee, kunt u deze uitspraak dan alsnog lezen?

Antwoord 7

Ja.

Vraag 8

Kunt u een reactie geven op het feit dat het Gerechtshof⁹ zich afvraagt of het rapport en de wijze van onderzoek dat gefinancierd is door het Ministerie van Justitie en Veiligheid in het kader van de toeslagenaffaire (in voldoende mate) voldoen aan de in de acht te nemen richtlijnen en standaarden welke voor een dergelijk onderzoek gelden? Kunt u aangeven wat het kostenplaatje is geweest van het onderzoek dat gefinancierd is door het Ministerie van Justitie en Veiligheid?

Antwoord 8

Ik heb – uit oogpunt van privacy – geen kennis van de bevindingen en de conclusies van het uitgevoerde onderzoek en heb alleen kennisgenomen van de uitspraak en van de daarin opgenomen overwegingen van het Hof. De uitspraak van het Hof zal te zijner tijd worden meegenomen in de genoemde evaluatie.

Wat betreft het kostenplaatje: de financiële afhandeling van deze zaak is nog niet gereed. Los daarvan vind ik het niet wenselijk om het kostenplaatje van een specifiek onderzoek van een bepaalde gedragsdeskundige in een specifieke jeugdbeschermingszaak openbaar te maken. Dit betreft privacygevoelige gegevens die onder meer nader inzicht geven in (de omvang van) de uitgevoerde onderzoeken en de complexiteit van de casus in kwestie. Ik kan u deze gegevens daarom niet verstrekken.

Vraag 9

Kunt u aangeven of de uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam¹⁰ (ECLI:NL:GHAMS:2024:3286) het proefproces betreft dat beschreven staat in het artikel van het advocatenblad¹¹ en beschreven in de brief van de Minister¹² die verwijst naar een proefproces met een advocaat? Indien deze uitspraak van het Gerechtshof onderdeel is van het traject «Regie bij de ouders», waarom is de Kamer hier niet over geïnformeerd? Wat is de stand van zaken nu met dit traject?

Antwoord 9

Zie de antwoorden op de vragen 3 en 6.

⁷ Kamerstuk 31 839, nr. 948.

⁸ ECLI:NL:GHAMS:2024:3286.

⁹ ECLI:NL:GHAMS:2024:3286.

¹⁰ ECLI:NL:GHAMS:2024:3286.

¹¹ Advocatenblad, 2022-09 (<https://magazine.advocatenblad.nl/2022-09/werken-aan-herstel/>).

¹² Kamerstuk 31 839, nr. 948.

Vraag 10

IBent u bekend met het artikel van het NOS uit het jaar 2023 met de titel: «Kamer: binnen half jaar herbeoordelingen uithuisplaatsing toeslagenkinderen»? Zo niet, kunt u dit artikel lezen?¹³

Antwoord 10

Ja.

Vraag 11

Bent u bekend met de motie van Omtzigt en Marijnissen (Kamerstuk 31 839, nr. 850) om de regering te verzoeken binnen een half jaar voor ouders en kinderen een herziening af te ronden?¹⁴

Antwoord 11

Ja.

Vraag 12

Kunt u gedetailleerd beschrijven welke stappen er gezet zijn voor de herbeoordelingen, nadat de motie van Omtzigt en Marijnissen¹⁵ is aangenomen?

Antwoord 12

In de motie is verzocht om herzieningsverzoeken binnen een half jaar af te ronden, tenzij ouders zelf aangeven eerst op een andere wijze te willen werken aan verbetering en herstel. Deze lijn wordt gevolgd, zoals toegelicht door mijn ambtsvoorganger in zijn brief van 3 juni 2022 en in de tweede voortgangsbrief uithuisplaatsingen kinderopvangtoeslag van 1 november 2022 waarin specifiek wordt ingegaan op de uitvoering van de motie Omtzigt en Marijnissen.¹⁶

In deze brieven is benoemd dat de motie in lijn is met de bestaande mogelijkheid voor ouders, verzorgers en kinderen vanaf 12 jaar om op grond van artikel 1:265d BW te vragen een uithuisplaatsing te beëindigen of te bekorten. Het Ondersteuningsteam benoemt deze mogelijkheid in de gesprekken met ouders en kinderen die door het Ondersteuningsteam worden begeleid. Ouders kunnen zich melden bij de gecertificeerde instelling (GI) en aangeven dat zij een herziening van de lopende uithuisplaatsing willen. Ze kunnen zich hierin laten bijstaan door het Ondersteuningsteam, of bijvoorbeeld een advocaat. Deze partijen kunnen ouders helpen om het gesprek met de jeugdbeschermer aan te gaan en een verzoek conform 1:265d BW voor te bereiden. Na indiening van een herzieningsverzoek heeft de GI twee weken om een besluit te nemen. Bij een afwijzing van het verzoek kan de ouder besluiten om het verzoek voor te leggen aan de kinderrechter, die conform de wettelijke kaders zal beoordelen of er sprake is van gewijzigde omstandigheden en of toekennen van het verzoek in het belang van het kind is. Ouders kunnen hierbij aanspraak maken op de regeling kosteloze rechtsbijstand (voor door de toeslagenaffaire gedupeerde ouders die met uithuisplaatsing te maken hebben).

Tot dusver kiest een klein aantal ouders¹⁷ ervoor daadwerkelijk een verzoek te doen tot beëindiging of bekorting van de uithuisplaatsing. In de genoemde voortgangsbrief van 1 november 2022 is expliciet ingegaan op de verschillende verklaringen hiervoor. Allereerst is de herzieningsprocedure alleen bij een lopende ondertoezichtstelling (OTS) van toepassing. Verder is relevant dat machtigingen voor een uithuisplaatsing van beperkte duur zijn; maximaal een jaar maar in de praktijk vaak korter. De rechter toetst dus telkens of verlenging van de machtiging uithuisplaatsing nog in het belang van het kind is. Deze gebruikelijke momenten om de noodzaak van de uithuisplaatsing te

¹³ NOS, 17 mei 2022, Kamer: binnen half jaar herbeoordeling uithuisplaatsing toeslagkinderen (<https://nos.nl/artikel/2429207-kamer-binnen-half-jaar-herbeoordeling-uithuisplaatsing-toeslagkinderen>).

¹⁴ Kamerstuk 31 839, nr. 850.

¹⁵ Kamerstuk 31 839, nr. 850.

¹⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2021/2022, 31 839, nr. 909; Tweede Kamer, vergaderjaar 2021/2022, 31 066, nr. 1027

¹⁷ Precieze aantallen zijn niet beschikbaar. Het Ondersteuningsteam geeft aan dat er weinig ouders zijn die van deze mogelijkheid gebruik maken.

bespreken en toetsen maken dat een formeel herzieningsverzoek in veel gevallen weinig toegevoegde waarde heeft. Verder zullen er ouders zijn die vinden dat hun kind op dit moment op een goede plek verblijft, bijvoorbeeld in een (netwerk) pleeggezin, er is dan geen wens om de uithuisplaatsing te beëindigen. Voor andere ouders is inzetten op een herziening op dit moment niet realistisch; er is bijvoorbeeld nog geen stabiele thuissituatie en/of de ouder wil zich eerst op zijn of haar eigen herstel richten voordat hij/zij aan een volgende stap toe is.

De wens tot en de toegevoegde waarde van een herzieningsverzoek zijn dus sterk afhankelijk van de specifieke situatie. Ieder gezin vraagt maatwerk, en dat wordt ook geleverd via de hulp van het Ondersteuningsteam.

Vraag 13

Bent u bekend met de opinie van Krol en Korver met het bericht: «Jeugdzorg moet grondige verbouwing ondergaan»¹⁸ Wat is uw reactie op deze opinie? Kunt u uw reactie motiveren?

Antwoord 13

Ja, ik ben bekend met de opinie van de heer Krol en de heer Korver waarin zij pleiten voor een grondige verbouwing van het jeugdzorgstelsel. Ik deel hun zorg dat het huidige jeugdbeschermingsstelsel tekortschiet in het bieden van tijdige, passende en duurzame hulp aan kinderen en gezinnen. Zoals ook eerder aangegeven in brieven aan uw Kamer, is het kabinet ervan overtuigd dat het stelsel toe is aan fundamentele verbetering. In de recente voortgangsbrief Jeugd van 13 juni 2025 gaan de Staatssecretaris van Jeugd, Preventie en Sport en ik in op de aanpak die daarvoor in onze ogen nodig is.

Vraag 14

Bent u bekend met het artikel van Marten van de Wier met het bericht: «Toeslagenouders: laat wetenschappers kijken of onze kinderen terug naar huis kunnen»?¹⁹ Wat is uw reactie op dit bericht?

Antwoord 14

Ja, ik ben bekend met het artikel waarin toeslagenouders oproepen om wetenschappers dossiers te laten herbeoordelen met het oog op mogelijke gezinshereniging. In de toegezegde beleidsreactie op het onderzoek van de Commissie Hamer en de reflectierapporten van de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen en het dossieronderzoek van de Rechtspraak zal het kabinet nader ingaan op het thema van herbeoordeling. De beleidsreactie wordt op 30 juni aan uw Kamer aangeboden.

Vraag 15

Bent u bekend met de noodkreet van de toeslagenouders dat zij een herbeoordeling willen van hun dossier onder leiding van Bart Tromp om te bezien of er nog mogelijkheden zijn voor gezinshereniging?²⁰ Wat is uw reactie erop dat toeslagenouders een herbeoordeling willen van hun dossier onder leiding van Tromp?

Antwoord 15

Hiervoor verwijs ik naar mijn reactie op de motie Dijk c.s. over herbeoordeling van dossiers en aanvullend wetenschappelijk onderzoek²¹, waarin is aangegeven dat het kabinet in de genoemde beleidsreactie (zie het antwoord op vraag²² nader zal ingaan op de thema van herbeoordelingen.²³

¹⁸ AD, 1 april 2025, Opinie: «Jeugdzorg moet grondige verbouwing ondergaan» (<https://www.ad.nl/opinie/opinie-jeugdzorg-moet-grondige-verbouwing-ondergaan-ac845282/>).

¹⁹ Trouw, 4 april 2025, Toeslagenouders: laat wetenschappers kijken of onze kinderen terug naar huis kunnen (<https://www.trouw.nl/binnenland/toeslagenouders-laait-wetenschappers-kijken-of-onze-kinderen-terug-naar-huis-kunnen-b07b4683c/>).

²⁰ Dagblad van het Noorden, 4 april 2025, Toeslagenouders hopen met «noodkreet» over hun kinderen op onderzoek door Groningse kinderrechtster Bart Tromp (<https://dvhnl.nl/groningen/Toeslagenouders-hopen-met-%E2%80%98noodkreet%E2%80%99-over-hun-kinderen-om-onderzoek-door-Groningse-kinderrechtster-en-hoogleraar-Bart-Tromp-46041113.html>).

²¹ Motie Dijk c.s., ingediend op 10 april 2025, betreffende de herbeoordeling van dossiers van toeslagenouders (31 066, nr. 1477)

²² Kamerstuk 31 839, nr. 850.

Vraag 16

Bent u bekend met het artikel uit het Dagblad van het Noorden waarin Tromp opmerkt dat door het verstrijken van de tijd de kans klein kan zijn dat ouders en kinderen herenigd worden?²⁴ Hoe kijkt u tegen de situatie aan dat de Universiteit drie jaar geleden klaarstond voor al deze ouders en kinderen om hen eventueel te kunnen herenigen en tegen het feit dat de kans nu nog kleiner is op gezinshereniging gezien het tijdsbestek?

Antwoord 16

Ja, ik ben bekend met dit artikel. Ik begrijp de zorgen die daarin worden geuit. Tegelijkertijd wil ik benadrukken dat er de afgelopen jaren actief en doorlopend is ingezet op herstel, en waar mogelijk, gezinshereniging. Het onafhankelijke Ondersteuningsteam heeft daar een expliciete taak in. Zie daarover de voortgangsbrieven over «uithuisplaatsingen kinderopvangtoeslag» die sinds 2022 aan uw Kamer zijn gestuurd.²⁵

Voor wat betreft het onderzoeksvoorstel van de Rijksuniversiteit Groningen van drie jaar geleden verwijs ik naar de toegezegde beleidsreactie en de antwoorden op diverse sets Kamervragen die hierover in 2022 zijn gesteld. Zie bijvoorbeeld de beantwoording op vragen van het lid Omtzigt (Aanhangsel Handelingen II, 2021/22, nr. 4019), vragen van het lid Arib (Aanhangsel Handelingen II, 2021/22, nr. 4020) en vragen van het lid Van der Staaij (Aanhangsel Handelingen II, 2021/22, nr. 4022).

Vraag 17

Bent u van mening dat deze ouders na drie jaar alsnog zo snel mogelijk een multidisciplinaire analyse van hun dossiers kunnen laten maken hetgeen zou kunnen leiden tot een herbeoordeling en een mogelijke gezinshereniging? Kunt u uw mening nader toelichten?

Antwoord 17

Zie het antwoord op vraag 14.

²³ Appreciatie van de motie van het lid Dijk c.s. over ouders de mogelijkheid geven een multidisciplinaire analyse van hun dossier te laten maken (Kamerstuk 36 708, nr. 11)

²⁴ Dagblad van het Noorden, 4 april 2025, Toeslagenouders hopen met «noodkreet» over hun kinderen op onderzoek door Groningse kinderrechtster Bart Tromp (<https://dvh.nl/groningen/toeslagenouders-hopen-met-%E2%80%98noodkreet%E2%80%99-over-hun-kinderen-om-onderzoek-door-groningse-kinderrechtster-en-hoogleraar-bart-tromp-46041113.html>).

²⁵ Zie de verzamelbrief Jeugdbescherming van 2 december 2024: Jeugdzorg | Tweede Kamer der Staten-Generaal